

Nr 28

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vallagen (1972:620); given Stockholms slott den 16 februari 1973.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

LENNART GEIJER

Propositionens huvudsakliga innehåll

Enligt vallagen har parti som vill skydda registrerad partibeteckning att anmäla kandidater. För landstings- och kommunfullmäktigval skall antalet kandidater som anmäls vara minst fyra och högst tio. I propositionen föreslås att det högsta antalet kandidater som får anmälas för dessa val höjs till tjugo.

**Förslag till
Lag om ändring i vallagen (1972:620)**

Härigenom förordnas, att 5 kap. 8 § vallagen (1972:620) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

8 §

För att registrerad partibeteckning skall åtnjuta skydd vid val skall partiet hos centrala valmyndigheten som kandidater anmäla för val till riksdagen i viss valkrets minst fyra och högst femton personer och

för val av landstingsmän eller kommunfullmäktige minst fyra och högst *tio* personer i landstingskommunen eller kommunen.

Centrala valmyndigheten bestämmer inför varje val när anmälan av kandidater senast skall göras. Kungörelse härom skall införas i Post- och Inrikes tidningar.

Anmälan av kandidater göres skriftligen av partiets ombud eller av person som ombudet utsett. Till anmälningshandlingen skall fogas skriftlig förklaring från varje kandidat att han givit partiet tillstånd att anmäla honom.

För att registrerad partibeteckning skall åtnjuta skydd vid val skall partiet hos centrala valmyndigheten som kandidater anmäla för val till riksdagen i viss valkrets minst fyra och högst femton personer och

för val av landstingsmän eller kommunfullmäktige minst fyra och högst *tjugo* personer i landstingskommunen eller kommunen.

Denna lag träder i kraft dagen efter den då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 16 februari 1973.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, JOHANSSON, HOLM-QVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, ODHNOFF, MÖBERG, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, FELDT.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Geijer, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ökning av högsta antalet kandidater som parti till skyddande av registrerad partibeteckning får anmäla för val av landstingsmän eller kommunfullmäktige* och anför.

Enligt 5 kap. 1 § i den år 1972 antagna vallagen (prop. 1972:105, KU 1972:49, rskr 1972:269, SFS 1972:620) kan parti få sin partibeteckning registrerad hos centrala valmyndigheten. Partibeteckning kan registreras såväl för val till riksdagen som för val av landstingsmän och kommunfullmäktige. Parti som vill skydda registrerad partibeteckning skall enligt 5 kap. 8 § vallagen hos myndigheten anmäla kandidater. Att anmäld kandidat är upptagen som första namn på valsedel som upptar den registrerade partibeteckningen är en förutsättning för att övriga namn på denna skall beaktas. Enligt 14 kap. 5 § skall således namn på valsedel anses som obefintligt bl. a. om valsedeln gäller registrerat parti för vilket anmäls kandidater och den ej som första namn upptar anmäld kandidat. Såvitt avser riksdagsvalet är enligt 5 kap. 8 § vallagen det minsta antalet kandidater som parti kan anmäla bestämt till fyra och det högsta antalet till 15 i varje valkrets. För landstings- och kommunfullmäktigval är det minsta antal kandidater som får anmälas i varje landstingskommun resp. kommun likaledes fyra medan det högsta antalet är bestämt till tio.

I skrivelse den 1 februari 1973 har riksskatteverket (RSV) i egenskap av central valmyndighet anfört att det inom en inför 1973 års val bildad samrådsgrupp, bestående av representanter för RSV och samtliga riksdagspartier, har satts i fråga om det högsta antal kandidater som parti enligt 5 kap. 8 § vallagen kan anmäla för landstings- och kommunfullmäktigval är tillräckligt. I skrivelsen framhålls som bakgrund härtill att Stockholms läns landstingskommun är delad i 14 valkretsar och att parti som vill gå fram med olika valsedelstyper i varje valkrets inom landstingskommunen — med hänsyn till nuvarande maximiantal för anmälan av kandidater och den nämnda regeln i 14 kap. 5 § vallagen — inte kan ha olika första namn på samtliga valsedelstyper. Det påpekas att detsamma gäller även i andra landstingskommuner och primärkommuner, där parti vill gå fram med mer än tio valsedelstyper och partiet önskar ha olika första namn på samtliga valsedelstyper. Samrådsgruppen har enligt skrivelsen enhälligt beslutat rekommendera att det antal kandidater som får anmälas för landstings- och kommunfullmäktigval bör vara minst fyra

och högst 20 i landstingskommunen eller kommunen.

I sin skrivelse har RSV, som har funnit samrådsgruppens rekommendation vara lämplig, föreslagit att 5 kap. 8 § vallagen ändras så att högsta antalet kandidater som parti med registrerad partibeteckning får anmäla för landstings- och kommunfullmäktigval höjs från tio till 20.

Också enligt min mening bör det öppnas möjlighet för parti med registrerad beteckning, som i landstings- eller kommunfullmäktigval vill använda sig av mer än tio valsedelstyper, att som första namn på varje valsedelstyp sätta olika anmälda kandidater. Jag har alltså inte något att invända mot att det nuvarande maximumantalet för anmälan av kandidater för sådana val — dvs. tio — höjs. Liksom RSV och den enhälliga samrådsgruppen finner jag en höjning till 20 vara lämplig.

Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att antaga inom justitiedepartementet upprättat förslag till lag om ändring i vallagen (1972:620).

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten